

RAPORT ANUAL 2023

Asociația CED România - Centrul de Excelență prin Diversitate

Anul 2023 a fost pentru mine un început puternic. Primul meu an în rolul de președinte al Asociației CED România a coincis cu unul dintre cele mai ambițioase proiecte ale noastre, „Timișoara culturală - oraș european, oraș al tuturor”.

A fost un an intens. Un an în care energia echipei, ritmul orașului și responsabilitatea pe care o presupune conducerea unei organizații active la nivel național și european s-au întâlnit într-un mod firesc. În 2023 am ales să nu rămânem la intenții. Am construit.

Am extins aplicația AUDARA și am evaluat accesibilitatea a 25 de clădiri culturale. Am dezvoltat Feel the City, un concept expozițional prin care orașul a devenit explorabil prin atingere, volum și textură. Am lansat ArtEcho, o soluție de interpretare culturală accesibilă, care completează experiența fizică a patrimoniului.

Pentru prima dată în România, patrimoniul cultural construit al unui oraș a fost prezentat într-o formă care permite înțelegerea lui de către persoane cu tipuri diferite de dizabilități, prin multiple modalități de acces și interpretare.

Această realizare nu aparține unei singure echipe sau unei singure idei. Ea este rezultatul colaborării dintre profesioniști, persoane cu dizabilități implicate direct în dezvoltarea soluțiilor, parteneri locali, finanțatori și sponsori care au ales să susțină o direcție, nu doar un proiect punctual.

Le sunt profund recunoscătoare colegilor din București și Timișoara, colaboratorilor noștri și tuturor celor care au crezut în această viziune.

2023 ne-a demonstrat că accesibilitatea poate fi construită la nivel de oraș, cu profesionalism și cu energie nouă. Continuăm.

Bianca Carpușca, Președinte

Pentru CED România, anul 2023 a reprezentat o etapă de consolidare strategică.

Dacă anii anteriori au fost dedicați dezvoltării metodologiei, instrumentelor și rețelelor de colaborare, 2023 a demonstrat că modelul nostru poate funcționa la scară extinsă și în contexte complexe.

Proiectul implementat la Timișoara a validat un principiu construit în timp: accesibilitatea trebuie abordată integrat.

Prin instrumente de evaluare, soluții tactile, interpretare culturală și formare profesională. Nu prin intervenții izolate, ci printr-o arhitectură coerentă și replicabilă.

Tranziția mea din rolul de Președinte în cel de Coordonator de Programe a fost un pas firesc în această etapă de maturizare organizațională. Rămân membru în Consiliul Director și îmi asum rolul onorific de Coordonator de Programe pentru a susține coerența metodologică, dezvoltarea strategică și continuitatea direcției asumate.

Privind retrospectiv, 2023 nu este doar un an de implementare, ci un reper în evoluția CED România. Rezultatele obținute confirmă că modelul construit împreună cu persoane cu dizabilități și testat în practică este sustenabil și relevant.

Accesibilitatea nu este un proiect care se încheie. Este o direcție de dezvoltare continuă. Iar ceea ce am realizat în 2023 reprezintă o bază solidă pentru etapele următoare.

Cristina Căluianu, Membru în Consiliul Director,

Coordonator de Programe

Proiecte naționale

MANGALIA CULTURALĂ ACCESIBILĂ TUTUROR

Proiect aprobat prin PNRR - o decizie asumată

În luna martie 2023 am semnat Contractul de finanțare nr. 1/PNRR/28.03.2023 pentru proiectul „**Mangalia culturală accesibilă tuturor**”, o inițiativă care își propunea cartografierea și îmbunătățirea accesibilității resurselor culturale din Municipiul Mangalia, prin utilizarea aplicației AUDARA și prin implementarea unor măsuri concrete de adaptare a infrastructurii și serviciilor culturale

Proiectul a beneficiat de sprijinul și deschiderea Municipiului Mangalia, administrația locală manifestând interes real pentru promovarea incluziunii culturale.

Pentru noi, aprobarea proiectului a reprezentat o validare a expertizei acumulate în domeniul accesibilității culturale. Totuși, în etapa de analiză detaliată a cadrului de implementare, am identificat o serie de vulnerabilități procedurale și riscuri sistemice care generau incertitudini administrative și financiare semnificative.

În fața acestor riscuri, am ales o abordare prudentă și responsabilă. În luna mai 2023 am decis rezilierea contractului de finanțare, asumând o decizie dificilă, dar necesară pentru protejarea stabilității organizației.

Pentru noi, sustenabilitatea și integritatea rămân prioritare în orice demers.

TIMIȘOARA CULTURALĂ - ORAȘ EUROPEAN, ORAȘ AL TUTUROR

Proiect strategic 2023

<https://Timisoara4All.eu>

În contextul Programului Timișoara - Capitală Europeană a Culturii 2023, în luna martie 2023 am depus la Centrul de Proiecte Timișoara proiectul

„Timișoara culturală - oraș european, oraș al tuturor” (Timișoara4All), prin care am propus transformarea accesibilității culturale dintr-un principiu teoretic într-un proces concret.

Împreună cu partenerii locali Asociația Ceva De Spus și Asociația Prin Banat și cu parteneri specializați în turism accesibil din țară - Accessible Romania by Sano Touring și din Europa – European Network for Accessible Tourism (ENAT) și Hungary4All, ne-am propus un obiectiv ambițios: să sprijinim Timișoara în procesul de a deveni un oraș prietenos și primitiv pentru persoanele cu dizabilități.

La finalul lunii aprilie 2023 am semnat contractul de finanțare, asumându-ne implementarea unui demers complex, cu termen de finalizare ianuarie 2024.

Proiectul a fost construit în parteneriat și dialog constant cu operatorii culturali locali, instituții de cultură, organizații ale persoanelor cu dizabilități și colaboratori tehnici din Timișoara și București. Fără această rețea locală deschisă și implicată, intervenția noastră nu ar fi fost posibilă

Am început prin **extinderea aplicației AUDARA**, instrumentul nostru digital de evaluare a accesibilității. În cadrul proiectului, am cartografiat și evaluat accesibilitatea a 25 de clădiri cu destinație culturală din Timișoara, analizând infrastructura fizică, serviciile disponibile și experiența utilizatorilor. Fiecare evaluare a fost însoțită de dialoguri privind pașii următori și soluțiile realiste de îmbunătățire.

Am creat **5 tururi pietonale accesibile** în Timișoara și **2 tururi transnaționale Timișoara–Ungaria**, adaptate astfel încât persoane cu nevoi diferite de mobilitate și acces să poată explora orașul în condiții de siguranță și confort.

Am organizat **sesiuni de formare** dedicate operatorilor culturali și ghizilor locali, axate pe înțelegerea dizabilității, comunicare incluzivă și adaptarea serviciilor culturale. Pentru mulți dintre participanți, a fost prima abordare structurată a accesibilității ca parte integrantă a profesiei lor.

Am dezvoltat **conceptul-pilot Feel the City**, o expoziție accesibilă și incluzivă care a transformat orașul în instanțe tactile și multisenzoriale. Am realizat **machete tactile 3D** de mari dimensiuni, machete la scară redusă și **planșe tactile** și lucrări de **artă tactilă contemporană**, oferind **pentru prima dată în România** posibilitatea ca patrimoniul cultural construit al unui oraș să fie înțeles prin multiple modalități de acces și interpretare.

Din nevoia de a oferi o experiență coerentă și accesibilă s-a născut și **platforma ArtEcho**, soluție de ghidaj audio care completează experiența tactilă și creează un nou mod de interacțiune cu patrimoniul cultural.

Implementarea proiectului a presupus colaborarea strânsă cu persoane cu dizabilități, implicate în consultarea și testarea produselor dezvoltate. Totodată, echipa noastră a dobândit competențe noi în modelare 3D și realizarea de machete tactile, consolidând o direcție strategică de dezvoltare.

Am marcat anticipat finalizarea proiectului printr-o conferință organizată în data de 4 decembrie 2023 pentru a marca Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități. Evenimentul a fost inclus în calendarul oficial al European Accessibility Resource Centre AccessibleEU și a fost promovat la nivel european de către European Network for Accessible Tourism (ENAT), prin platforma accessibletourism.org.

Timișoara4All a demonstrat că accesibilitatea culturală poate fi implementată sistemic, la nivel urban, prin instrumente concrete, colaborare intersectorială și implicarea directă a comunității persoanelor cu dizabilități.

Pentru noi, 2023 a fost anul în care am confirmat că accesibilitatea poate deveni parte integrantă a ecosistemului cultural al unui oraș din România.

Proiecte internaționale

YOUTHWORK FOR OVERCOMING SOCIETY'S CURRENT CHALLENGES

Ne instruim ca să devenim trainerii mai buni pentru tinerii cu care lucrăm

<https://ced-romania.org.ro/proiecte/youthwork-for-overcoming-societys-current-challenges/>

În perioada 7–12 mai 2023, Bianca și Andreea, membre ale Asociației, au participat la seminarul european “**Youthwork for overcoming society's current challenges**”, organizat la Protaras (Paralimni), Cipru.

- Program de finanțare: Programul Erasmus+
- Cod proiect: 2022-1-CY02-KA151-YOU-000053968
- Organizator: Network for European Citizenship and Identity (NECI Cyprus)
- Parteneri:
 - MyJump.sk (Slovacia)
 - Asociacija Tavo Europa (Lituania)
 - Asociația CED România Centrul de Excelență prin Diversitate (România)

Seminarul a fost conceput ca o activitate de dezvoltare profesională pentru lucrători de tineret, având ca obiectiv principal consolidarea competențelor necesare pentru a răspunde provocărilor actuale din societate. Printre temele centrale abordate s-au numărat:

- impactul schimbărilor sociale și al migrației asupra tinerilor,
- incluziunea socială și combaterea marginalizării,
- rolul educației non-formale în dezvoltarea competențelor cheie,
- cooperarea interculturală și dialogul ca instrumente pentru prevenirea excluziunii,
- dezvoltarea solidarității și a responsabilității sociale în rândul tinerilor.

Programul a inclus sesiuni de lucru interactive, ateliere susținute de fiecare țară participantă și activități de reflecție și planificare a diseminării rezultatelor în comunitățile locale.

Contribuția CED România

Bianca, cu experiență în kinetoterapie și lucrul cu persoane cu dizabilități, și Andreea, psiholog clinician, au contribuit activ la sesiunile dedicate provocărilor actuale din societatea românească și impactului acestora asupra tinerilor, inclusiv asupra celor cu oportunități reduse.

Participarea la acest seminar a consolidat competențele echipei noastre în domeniul educației non-formale, al incluziunii și al cooperării europene și a contribuit la dezvoltarea rețelei internaționale a organizației.

Pentru CED România, această experiență a reprezentat nu doar o activitate de formare, ci și o oportunitate de a integra perspectiva accesibilității și a incluziunii în dialogul european privind lucrul cu tinerii.

OPEN BUILDINGS OF EUROPE - GOOD PRACTICES COLLECTION AS TOOLS FOR ACCESSIBILITY AUDITS (OBLIGE)

Un proiect Erasmus+ aprobat pentru finanțare la finalul anului 2023

Anul 2023 nu a fost doar despre implementare, ci și despre construcție pentru viitor. În acest context, am contribuit la dezvoltarea și depunerea proiectului european **Open Buildings of Europe - Good practices collection as tools for accessibility audits**, o inițiativă înscrisă în cadrul Programului Erasmus+, acțiunea Parteneriate de mică anvergură în domeniul formării profesionale (KA210-VET).

- Program de finanțare: Erasmus+
- Cod proiect: 2023-2-AT01-KA210-VET-000177133
- Durată de implementare: 18 luni
- Parteneri:
 - MOVEO - Verein für soziale Nachhaltigkeit und Inklusion von Menschen mit Behinderungen (Austria) - lider de parteneriat
 - Türkiye Gençlik Birliği Derneği (Turkey Youth Union Association) (Turcia)
 - Asociația CED România Centrul de Excelență prin Diversitate (România)

De ce Open Buildings?

Proiectul pornește de la o realitate comună în multe state europene: accesibilitatea este adesea tratată formal, prin respectarea minimală a unor cerințe tehnice, fără o înțelegere profundă a experienței reale a utilizatorilor și fără instrumente practice care să susțină evaluarea și îmbunătățirea clădirilor existente – inclusiv a celor cu valoare patrimonială.

Open Buildings își propune să contribuie la reducerea acestui decalaj, prin colectarea și analizarea bunelor practici europene și transformarea acestora în repere concrete pentru audituri de accesibilitate.

Rezultatele proiectului vor sprijini:

- profesioniștii care realizează evaluări de accesibilitate,
- administratorii de clădiri și spații publice,
- instituțiile culturale și turistice,
- factorii de decizie locali.

Un element definitoriu al abordării este implicarea participativă a persoanelor cu dizabilități, nu doar ca beneficiari finali, ci ca experți ai propriei experiențe.

Rolul CED România

În cadrul proiectului, CED România contribuie cu expertiză în domeniul accesibilității culturale și al evaluării participative, cu accent pe:

- accesibilitatea clădirilor culturale și a patrimoniului construit,
- integrarea soluțiilor fizice și digitale,
- corelarea auditului tehnic cu experiența reală a utilizatorilor.

Contribuția noastră nu este una exclusiv teoretică. Ea se bazează pe experiență aplicată, testată în teren, în contexte urbane și culturale diferite.

Un element fundamental al implicării CED România în proiect îl reprezintă utilizarea aplicației AUDARA pentru cartografierea și analizarea elementelor de accesibilitate ale celor trei tipuri de clădiri care vor fi selectate pentru studiu în Viena și Ankara. AUDARA va permite documentarea structurată a infrastructurii fizice, a serviciilor disponibile și a experienței utilizatorului, generând rapoarte clare și comparabile.

Prin integrarea AUDARA în procesul de analiză europeană, contribuim la transformarea bunelor practici din exemple izolate în repere metodologice replicabile. Astfel, experiența noastră din România este pusă în dialog cu realități din alte state europene, într-un proces de învățare reciprocă și consolidare profesională.

Suținători, finanțatori și parteneri

Proiect central 2023: Timișoara culturală – oraș european, oraș al tuturor

Proiectul „Timișoara culturală – oraș european, oraș al tuturor” a fost posibil datorită unui ecosistem de sprijin solid, construit pe încredere, colaborare și responsabilitate comună.

Accesibilitatea culturală la nivel de oraș nu poate fi realizată izolat. Ea presupune colaborare între sectorul public, mediul privat și societatea

civilă. În 2023, acest parteneriat a funcționat.

Finanțare principală

Implementarea proiectului a fost asigurată prin finanțarea acordată de **Centrul de Proiecte Timișoara**, în contextul Programului Timișoara - Capitală Europeană a Culturii 2023.

Stabilitatea financiară a proiectului a fost consolidată prin sprijinul oferit de **BCR Social Finance**, care a contribuit la asigurarea cofinanțării necesare implementării în condiții sustenabile.

Acest sprijin a permis dezvoltarea componentelor tehnice complexe ale proiectului, realizarea machetelor tactile și organizarea evenimentelor asociate.

Sponsori

Le suntem recunoscători **sponsorilor** care au ales să susțină această inițiativă și care au contribuit la realizarea unui model concret de accesibilitate culturală.

În ordine alfabetică:

- Caranda Baterii
- Dascont
- Daverosan
- Ecomaster Servicii Ecologice
- Expert Profit Consult
- Oil Depol Service
- Pamast
- Procent
- Progama Serv
- Rezidențial Art Construct
- SAT Systems & Consulting
- Tehnoing Consult
- Termene
- Termene Just
- Tesla Numeric
- Vile Săbăreni

Prin contribuția lor, aceste companii au sprijinit realizarea activităților de evaluare, dezvoltarea produselor tactile, organizarea conferinței de închidere și implementarea componentelor logistice ale proiectului.

Mai mult decât un sprijin financiar, implicarea lor a transmis un mesaj clar: accesibilitatea este o responsabilitate colectivă și o investiție în comunitate.

Donatori individuali

Suntem, de asemenea, recunoscători tuturor **persoanelor fizice** care au redirecționat către noi sume reprezentând până la 3,5% din impozitul anual datorat, prin Formularul 230.

Aceste gesturi individuale, aparent mici, susțin continuitatea organizației și dezvoltarea unor inițiative care produc impact real în comunitate.